

KẾ TOÁN THỜI ĐẠI 4.0: CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI HỌC SINH, SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƠN LA

Nguyễn Thị Hương
Trường Cao đẳng Sơn La

Tóm tắt: Bài viết phân tích đặc trưng của kế toán thời đại 4.0, chỉ rõ cơ hội và thách thức đối với học sinh, sinh viên trường Cao đẳng Sơn La. Trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo ngành kế toán tại Trường Cao đẳng Sơn La trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0, tập trung vào đổi mới phương pháp giảng dạy, đầu tư công nghệ, tăng cường kỹ năng mềm và kết nối thực tiễn cho sinh viên.

Từ khóa: Kế toán, cách mạng 4.0, sinh viên, Cao đẳng Sơn La

ACCOUNTING IN THE AGE OF INDUSTRY 4.0: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES FOR STUDENTS AT SON LA COLLEGE

Nguyen Thi Huong
Son La College

Abstract: This paper analyzes the characteristics of accounting in the Industry 4.0 era, highlighting the opportunities and challenges for students at Son La College. Based on this analysis, it proposes solutions to improve the quality of accounting education at the college in the context of the Fourth Industrial Revolution, focusing on innovative teaching methods, technological investment, enhancement of soft skills, and strengthening practical connections for students.

Keywords: Accounting, Industry 4.0, Students, Son La College

Nhận bài: 10/04/2025

Phản biện: 25/04/2025

Duyệt đăng: 28/04/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư (Cách mạng 4.0) với sự bùng nổ của công nghệ số, trí tuệ nhân tạo (AI), Internet vạn vật (IoT), dữ liệu lớn (Big Data)... đã và đang làm thay đổi toàn diện nhiều lĩnh vực, trong đó có kế toán. Tại các cơ sở đào tạo như Trường Cao đẳng Sơn La, việc thích ứng với sự thay đổi này là yêu cầu cấp thiết, không chỉ với Nhà trường mà còn đối với từng học sinh, sinh viên. Nghiên cứu này nhằm làm rõ những cơ hội và thách thức mà thời đại 4.0 đặt ra đối với học sinh, sinh viên ngành Kế toán, từ đó đưa ra một số kiến nghị thiết thực nhằm nâng cao chất lượng đào tạo và năng lực cạnh tranh của sinh viên sau khi ra trường.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái quát về kế toán thời đại 4.0

Kế toán thời đại 4.0 là sự kết hợp giữa các nguyên tắc, nghiệp vụ kế toán truyền thống với các công nghệ hiện đại như trí tuệ nhân tạo (AI), điện toán đám mây (cloud computing), chuỗi khối (Blockchain), và tự động hóa quy trình bằng robot (RPA - Robotic Process Automation). Sự tích hợp này không chỉ giúp nâng cao hiệu quả công việc mà còn làm thay đổi bản chất của nghề kế toán trong thời đại mới. Trước đây, công việc kế toán chủ yếu được thực hiện thủ công hoặc bán tự động với sự hỗ trợ của phần mềm đơn giản. Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, với sự phát triển vượt bậc của công nghệ, các phần mềm kế toán hiện đại

tích hợp công nghệ đám mây cho phép người dùng truy cập dữ liệu từ bất kỳ đâu, bất kỳ lúc nào, với độ bảo mật cao và khả năng chia sẻ thông tin linh hoạt. Điều này giúp các doanh nghiệp quản lý tài chính hiệu quả hơn, tiết kiệm thời gian và chi phí vận hành.

Trí tuệ nhân tạo (AI) đóng vai trò quan trọng trong việc phân tích dữ liệu lớn (Big Data), nhận diện các bất thường trong giao dịch, dự đoán xu hướng tài chính và hỗ trợ ra quyết định. AI có thể học từ các dữ liệu quá khứ để tự động phân loại hóa đơn, kiểm tra lỗi sai, đồng thời đưa ra các cảnh báo sớm cho kế toán viên hoặc ban lãnh đạo doanh nghiệp.

Công nghệ Blockchain mang đến tính minh bạch và bảo mật cao cho các giao dịch tài chính. Với tính năng lưu trữ thông tin theo chuỗi khối không thể thay đổi, Blockchain giúp giảm thiểu gian lận và sai sót trong báo cáo tài chính, đồng thời tăng cường sự tin tưởng giữa các bên liên quan.

Tự động hóa quy trình bằng robot (RPA) cũng là một bước tiến lớn trong lĩnh vực kế toán. Các “robot ảo” có thể thay thế con người thực hiện các công việc lặp đi lặp lại như nhập liệu, đối chiếu chứng từ, lập báo cáo,... một cách nhanh chóng và chính xác. Nhờ đó, kế toán viên có thể tập trung vào các nhiệm vụ chiến lược và mang tính tư duy phân tích cao hơn.

2.2. Cơ hội và thách thức đối với học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Sơn La

2.2.1. Cơ hội đối với sinh viên ngành kế toán

Trong bối cảnh nền kinh tế đang chuyển mình mạnh mẽ dưới tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, sinh viên ngành Kế toán đang đứng trước rất nhiều cơ hội để phát triển bản thân và khẳng định vị thế trong tương lai nghề nghiệp. Đây không chỉ là thời kỳ thách thức mà còn là thời kỳ mở ra nhiều cánh cửa mới cho những ai biết nắm bắt và chủ động thích ứng với sự thay đổi.

Thứ nhất, sinh viên ngành kế toán được tiếp cận và sử dụng công nghệ hiện đại ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Thay vì chỉ học lý thuyết khô khan, sinh viên ngành kế toán ngày nay có cơ hội thực hành trực tiếp trên các phần mềm kế toán chuyên nghiệp như MISA, Fast, Bravo... Những phần mềm này không chỉ hỗ trợ hạch toán, lập báo cáo tài chính mà còn tích hợp các tính năng thông minh như lưu trữ dữ liệu trên nền tảng đám mây, phân tích xu hướng, và thậm chí sử dụng trí tuệ nhân tạo để phát hiện sai sót. Việc sớm làm quen với các công cụ này giúp sinh viên rút ngắn khoảng cách với môi trường làm việc thực tế, đồng thời tăng khả năng làm việc độc lập và hiệu quả.

Thứ hai, cơ hội việc làm tốt cho sinh viên ngành kế toán. Thị trường lao động trong lĩnh vực tài chính - kế toán đang có sự chuyển dịch rõ rệt, với nhu cầu ngày càng cao về nguồn nhân lực có tư duy công nghệ và khả năng phân tích số liệu. Không còn đơn thuần là người nhập liệu hay lập báo cáo, kế toán viên hiện đại phải biết ứng dụng công nghệ, hiểu biết về quy trình số hóa và sẵn sàng thích nghi với các mô hình tài chính mới. Do đó, sinh viên biết khai thác công nghệ và có năng lực tư duy phản biện sẽ có nhiều lợi thế cạnh tranh khi tìm việc, đặc biệt tại các doanh nghiệp lớn, công ty đa quốc gia hoặc các tổ chức tài chính quy mô lớn.

Thứ ba, sinh viên ngành kế toán có điều kiện phát triển tư duy sáng tạo và tinh thần học tập chủ động. Với sự phát triển của các nền tảng học trực tuyến, khóa học kỹ năng, thư viện điện tử, sinh viên có thể dễ dàng tiếp cận với tri thức toàn cầu, cập nhật kiến thức mới và tự nâng cao trình độ mọi lúc, mọi nơi. Việc chủ động học tập không chỉ giúp làm giàu kiến thức chuyên môn mà còn rèn luyện khả năng tự nghiên cứu và giải quyết vấn đề - những phẩm chất rất cần thiết trong nghề kế toán hiện đại.

Thứ tư, cơ hội khởi nghiệp cho sinh viên kế toán ngày càng rộng mở. Với vốn hiểu biết về kế toán, tài chính, kết hợp khả năng sử dụng công nghệ, sinh viên có thể tự xây dựng các dịch vụ tư vấn thuế, mở văn phòng kế toán, phát triển ứng dụng phần mềm tài chính hoặc cung cấp giải pháp quản lý tài chính cá nhân. Đây là hướng đi đầy tiềm năng, đặc biệt trong bối cảnh nhiều doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ đang có nhu cầu thuê dịch vụ kế toán ngoài để tối ưu chi phí³. Thách thức đối với sinh viên ngành Kế toán

2.2.2. Thách thức đặt ra cho học sinh, sinh viên ngành kế toán Trường Cao đẳng Sơn La

Bên cạnh những cơ hội lớn mà cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 mang lại, học sinh, sinh viên ngành Kế toán Trường Cao đẳng Sơn La cũng phải đối mặt với nhiều thách thức không nhỏ. Những thách thức này không chỉ đến từ sự thay đổi về công nghệ, mà còn đến từ chính sự chuẩn bị về kiến thức, kỹ năng và nhận thức của bản thân người học.

Thứ nhất, kỹ năng công nghệ thông tin còn hạn chế là một rào cản lớn. Mặc dù công nghệ đã trở nên phổ biến trong đời sống, nhưng một bộ phận không nhỏ học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Sơn La - đặc biệt là những bạn xuất thân từ vùng sâu, vùng xa - vẫn gặp khó khăn trong việc sử dụng máy tính, truy cập internet và tiếp cận với phần mềm kế toán chuyên dụng. Nhiều sinh viên chỉ dừng lại ở mức sử dụng tin học văn phòng cơ bản, chưa có khả năng thao tác với các phần mềm chuyên ngành hoặc khai thác các công cụ hỗ trợ học tập trực tuyến. Điều này khiến họ bị tụt lại phía sau trong quá trình học tập và khó bắt kịp yêu cầu của thị trường lao động hiện đại.

Thứ hai, tư duy nghề nghiệp truyền thống vẫn còn khá phổ biến. Không ít sinh viên vẫn hình dung nghề kế toán chỉ đơn thuần là ghi sổ sách, nhập liệu, làm báo cáo tài chính theo mẫu có sẵn. Họ chưa thấy được bức tranh toàn diện hơn về vai trò của kế toán trong việc hỗ trợ quản lý, phân tích tài chính và định hướng chiến lược cho doanh nghiệp. Tư duy này khiến nhiều sinh viên học tập một cách thụ động, thiếu sáng tạo và không chủ động trang bị kỹ năng mới phù hợp với xu hướng nghề nghiệp hiện đại.

Thứ ba, môi trường thực hành công nghệ còn nhiều hạn chế. Trường Cao đẳng Sơn La chưa được trang bị đầy đủ các phần mềm kế toán hiện đại. Sự thiếu hụt này dẫn đến khoảng cách lớn giữa lý thuyết và thực tế, khiến học sinh, sinh viên

lúng túng khi đi thực tập hoặc bắt đầu công việc thực tế tại doanh nghiệp. Ngoài ra, thời lượng thực hành còn ít, chưa đủ để học sinh, sinh viên thành thạo các công cụ cần thiết.

Thứ tư, rào cản ngôn ngữ và kỹ năng mềm cũng là vấn đề đáng lo ngại. Nhiều tài liệu chuyên ngành, phần mềm kế toán quốc tế hay nền tảng học tập hiện nay sử dụng hoàn toàn bằng tiếng Anh. Tuy nhiên, khả năng ngoại ngữ của phần lớn học sinh, sinh viên ngành Kế toán Trường Cao đẳng Sơn La vẫn còn hạn chế. Điều này làm giảm khả năng tiếp cận kiến thức mới và giao tiếp trong môi trường làm việc toàn cầu. Bên cạnh đó, các kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm, quản lý thời gian, tư duy phản biện... cũng chưa được chú trọng trong chương trình đào tạo, khiến sinh viên thiếu sự linh hoạt và tự tin khi bước ra môi trường lao động.

2.3. Một số giải pháp giúp học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Sơn La tận dụng cơ hội, vượt qua thách thức, đáp ứng yêu cầu của kế toán thời đại 4.0

2.3.1. Nhóm giải pháp đối với Nhà trường

Một là, đầu tư cơ sở vật chất hiện đại. Nhà trường cần tăng cường đầu tư hệ thống cơ sở vật chất, đặc biệt là trang thiết bị phục vụ giảng dạy ngành kế toán như máy tính cấu hình mạnh, đường truyền internet ổn định và các phần mềm kế toán hiện đại như MISA, FAST, ERP... Việc xây dựng phòng thực hành kế toán hiện đại sẽ giúp sinh viên được tiếp cận trực tiếp với công nghệ mới, nâng cao kỹ năng nghiệp vụ và rút ngắn khoảng cách giữa lý thuyết và thực tiễn, từ đó góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng yêu cầu của doanh nghiệp trong thời đại chuyển đổi số.

Hai là, tổ chức các khóa học chuyên đề và hội thảo khoa học về kế toán thời đại 4.0. Nhà trường cần chủ động tổ chức các khóa học ngắn hạn, chuyên đề về kế toán số, công nghệ tài chính (fintech), blockchain, trí tuệ nhân tạo trong kế toán, khởi nghiệp... Đây là những nội dung rất cần thiết giúp sinh viên bắt kịp xu thế nghề nghiệp hiện đại. Ngoài ra, các buổi hội thảo với sự tham gia của chuyên gia, doanh nhân, kế toán trưởng từ các doanh nghiệp lớn sẽ truyền cảm hứng, chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn và giúp sinh viên định hướng nghề nghiệp rõ ràng hơn.

Ba là, kết nối với doanh nghiệp để mở rộng cơ hội thực hành, thực tập cho học sinh, sinh viên. Nhà trường cần tăng cường quan hệ hợp tác với doanh nghiệp, tổ chức kế toán, kiểm toán để xây

dựng mạng lưới hỗ trợ sinh viên trong quá trình thực hành, thực tập. Việc đưa sinh viên đến với môi trường làm việc thực tế không chỉ giúp rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ mà còn giúp các em hiểu rõ hơn về yêu cầu nghề nghiệp. Đồng thời, việc kết nối doanh nghiệp còn giúp cập nhật nhanh các thay đổi trong xu hướng kế toán hiện đại để điều chỉnh chương trình đào tạo phù hợp hơn.

2.3.2. Nhóm giải pháp đối với giảng viên

Một là, chủ động cập nhật và ứng dụng công nghệ mới vào giảng dạy. Giảng viên cần thường xuyên cập nhật kiến thức mới về công nghệ kế toán như phần mềm kế toán trên nền tảng đám mây, hóa đơn điện tử, phân tích dữ liệu lớn (Big Data), blockchain... Việc áp dụng những công nghệ này vào bài giảng không chỉ giúp nâng cao chất lượng giảng dạy mà còn truyền cảm hứng học tập cho sinh viên. Đồng thời, giảng viên cũng cần tham gia các lớp tập huấn, hội thảo chuyên môn để nâng cao trình độ, đáp ứng yêu cầu đào tạo trong bối cảnh đổi mới toàn diện giáo dục nghề nghiệp.

Hai là, đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát triển năng lực người học. Giảng viên cần chuyển từ phương pháp truyền đạt kiến thức một chiều sang phương pháp giảng dạy tích cực như dạy học theo dự án, học thông qua tình huống thực tế, thảo luận nhóm và ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy. Phương pháp này giúp sinh viên chủ động tìm hiểu kiến thức, phát triển tư duy phản biện, kỹ năng giải quyết vấn đề và năng lực làm việc nhóm – những kỹ năng quan trọng trong môi trường làm việc kế toán hiện đại, nơi công nghệ và sáng tạo luôn thay đổi liên tục.

Ba là, tăng cường rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên. Bên cạnh kiến thức chuyên môn, giảng viên cần hỗ trợ sinh viên rèn luyện các kỹ năng mềm như giao tiếp, thuyết trình, làm việc nhóm, quản lý thời gian, tư duy sáng tạo và khả năng thích nghi. Việc lồng ghép các hoạt động rèn luyện kỹ năng mềm vào nội dung học tập hoặc tổ chức các hoạt động ngoại khóa, câu lạc bộ học thuật sẽ giúp sinh viên tự tin hơn trong học tập và công việc sau này. Đây là yếu tố quan trọng để sinh viên trở thành những kế toán viên chuyên nghiệp trong thời đại 4.0.

2.3.3. Nhóm giải pháp đối với học sinh, sinh viên

Một là, chủ động học tập và ứng dụng công nghệ hiện đại. Sinh viên cần chủ động tiếp cận và sử dụng thành thạo các phần mềm kế toán thông dụng, không ngừng cập nhật kiến thức công nghệ

mới như trí tuệ nhân tạo, blockchain, phân tích dữ liệu... Bên cạnh đó, việc rèn luyện kỹ năng tin học văn phòng, sử dụng Excel, phần mềm quản lý tài chính cá nhân cũng rất cần thiết để hình thành tư duy kế toán chuyên nghiệp. Chủ động học hỏi sẽ giúp sinh viên nhanh chóng thích nghi với yêu cầu công việc trong môi trường kế toán hiện đại, công nghệ hóa.

Hai là, nâng cao kỹ năng ngoại ngữ và tinh thần học tập tích cực. Trong thời đại hội nhập quốc tế, tiếng Anh là công cụ không thể thiếu giúp sinh viên tiếp cận tri thức toàn cầu, đọc hiểu tài liệu chuyên ngành, và giao tiếp trong môi trường làm việc đa quốc gia. Ngoài ra, sinh viên cần hình thành tinh thần học tập chủ động, cầu thị, không ngại đổi mới và luôn sẵn sàng tiếp cận những điều mới mẻ. Việc xây dựng thái độ học tập tích cực sẽ là nền tảng quan trọng giúp sinh viên không chỉ giỏi chuyên môn mà còn linh hoạt, bản lĩnh trước sự thay đổi không ngừng của xã hội.

Ba là, tích cực tham gia hoạt động thực hành, trải nghiệm thực tế. Sinh viên cần tích cực tham gia các hoạt động thực hành nghề nghiệp như thực tập tại doanh nghiệp, tham gia mô hình doanh nghiệp giả lập, dự thi các cuộc thi học thuật chuyên ngành... Đây là những cơ hội quý báu giúp rèn luyện kỹ năng thực tế, hình thành tư duy nghề nghiệp đúng đắn, phát triển kỹ năng mềm và mở rộng các mối quan hệ xã hội. Những trải nghiệm thực tế không chỉ giúp sinh viên vững

vàng về chuyên môn mà còn tạo đà để phát triển sự nghiệp vững chắc sau khi tốt nghiệp.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ, lĩnh vực kế toán cũng không nằm ngoài xu thế chuyển đổi số và đổi mới công nghệ. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với các cơ sở đào tạo nghề nghiệp, đặc biệt là Trường Cao đẳng Sơn La, trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy, trang bị cho học sinh, sinh viên những kiến thức và kỹ năng phù hợp với thời đại. Bài nghiên cứu đã đề xuất một số giải pháp trọng tâm nhằm đáp ứng yêu cầu trên, tập trung vào ba nhóm đối tượng chính: nhà trường, giảng viên và học sinh – sinh viên. Trong đó, việc đầu tư cơ sở vật chất hiện đại, tăng cường liên kết doanh nghiệp, đổi mới phương pháp giảng dạy, phát triển kỹ năng mềm và chủ động cập nhật công nghệ mới là những hướng đi then chốt. Các giải pháp này không chỉ giúp người học tiếp cận gần hơn với môi trường làm việc thực tế mà còn thúc đẩy quá trình tự học, tự thích nghi – yếu tố sống còn của nguồn nhân lực kế toán trong thời đại số.

Từ thực tiễn và giải pháp nêu trên, có thể khẳng định rằng: nếu được triển khai đồng bộ và hiệu quả, Trường Cao đẳng Sơn La hoàn toàn có thể đào tạo ra những kế toán viên vững chuyên môn, giỏi công nghệ, đáp ứng tốt nhu cầu của xã hội và doanh nghiệp trong giai đoạn hiện nay và tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Chương trình giáo dục nghề nghiệp trình độ cao đẳng ngành Kế toán*, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
2. Nguyễn Thị Hương Giang (2020), *Ứng dụng công nghệ thông tin trong đào tạo kế toán tại các trường cao đẳng nghề ở Việt Nam*, Tạp chí Giáo dục và Xã hội, số 115.
3. Nguyễn Văn Nam & Trần Thị Hằng (2021), *Đổi mới phương pháp giảng dạy kế toán theo định hướng phát triển năng lực người học*, Tạp chí Kinh tế và Dự báo, số 34 (761).
4. Phan Thị Thanh Hiền (2022), *Tác động của công nghệ 4.0 đến đào tạo ngành kế toán tại các trường đại học, cao đẳng ở Việt Nam*, Tạp chí Kế toán và Kiểm toán.